

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА

КАФЕДРА ІСПАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ



ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

Майя НІКОЛАЄВА

„ вересня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теоретична фонетика основної іноземної мови

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 Філологія

Спеціалізація: 035.051. Романські мови та літератури (переклад включно),
перша - іспанська

Факультет: романо-германської філології

Освітньо-професійна програма: Романські мови та літератури (переклад
включно), перша - іспанська

Робоча програма складена на основі навчальної програми з дисципліни
«Теоретична фонетика основної іноземної мови». — Одеса: ОНУ, 2023.

Розробник: Вещицька В. О., старший викладач кафедри іспанської філології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри іспанської філології

Протокол № 1 від "28" 08 2023 р.

Завідувач кафедри _____

Людмила ГРИНЬКО

Погоджено із гарантом ОПП _____

Олена ГРИГОРОВИЧ

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету романо-германської філології

Протокол № 1 від "29" 08 2023 р.

Голова НМК _____

Олена ГРИГОРОВИЧ

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри іспанської філології

Протокол № ____ від "____" _____ 202__ р.

Завідувач кафедри _____

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри іспанської філології

Протокол № ____ від "____" _____ 202__ р.

Завідувач кафедри _____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, вищої освіти	рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
			очна форма навчання	заочна форма навчання*
Загальна кількість кредитів – 3 годин – 90 змістових модулів – 2	Галузь знань: 03 Гуманітарні науки Спеціальність: <u>035 Філологія</u> Спеціалізація: <u>035.051 Романські мови та літератури (переклад включно) перша - іспанська</u> Рівень вищої освіти: <u>перший (бакалаврський)</u>		Обов’язкова	
			Рік підготовки:	
			3-й	-
			Семестр	
			5-й	-
			Лекції	
			20	-
			Практичні	
			16	-
			Лабораторні	
			-	-
			Самостійна робота	
			54	-
Форма підсумкового контролю: іспит				

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Теоретична фонетика основної мови» передбачає ознайомлення здобувачів з теоретичними засадами та провідними поняттями теоретичної фонетики, розгляд фонетичного строю іспанської мови як системи різнорівневих функціональних одиниць, які використовуються у мовленні, вивчення особливостей іспанської вимови у її комунікативних та територіальних різновидах.

Основні завдання курсу:

- дати здобувачам уявлення про теоретичну фонетику як лінгвістичну науку, її місце в системі лінгвістичного знання, її об'єкт, розділи, предмет, завдання.
- ознайомити з основними поняттями фонетики, фонології, орфоепії і фононостилістики;
- поглибити та систематизувати знання здобувачів, які вже володіють практичними навичками іспанської нормативної вимови, в галузі фонетичної теорії;
- дати знання про всі компоненти фонетичної будови іспанської мови;
- ознайомити з методами та прийомами фонетичних досліджень;
- сформувати навички фонетичного аналізу одиниць мови та мовлення.
- розвинути лінгвокраїнознавчі знання студентів про фонетичні підсистеми іспанської мови, варіанти вимови Іспанії та країн Латинської Америки.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

Інтегральна:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, перекладознавства) та методики навчання іноземних мов та зарубіжної літератури у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної й педагогічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК06. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій для вирішення завдань у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК01. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

СК02. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

СК03. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії іспанської мови.

СК04. Здатність аналізувати соціальні різновиди іспанської та

англійської мов, описувати соціолінгвальну ситуацію.

СК06. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати іспанську та англійську мови в усній та письмовій формі у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

Процес вивчення дисципліни сформульований у **термінах програмних результатів навчання (ПР):**

ПР 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- місце фонетики у системі лінгвістичних наук, її об'єкт, розділи, предмет, завдання, головні проблеми;
- основні методи та прийоми фонетичних досліджень;
- основні поняття фонетики, фонології, орфоєпії і фононостилістики;
- сутність фонетичних процесів і просодичних явищ;
- закономірності фонетичної системи іспанської мови;
- орфоєпічні норми іспанської мови;
- систему фонетичних термінів іспанської мови.

вміти:

- використовувати в професійній діяльності знання з теоретичної фонетики іспанської мови;
- аналізувати фонетичні одиниці, явища, процеси;
- оперувати фонетичною термінологією для розв'язання професійних завдань;
- шукати та опрацьовувати наукові джерела з фонетичної тематики в науково-дослідній роботі.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Сегментні одиниці мовного потоку.

Тема 1.1 Предмет і завдання фонетики. Розділи фонетики. Фонетика і фонологія. Фонетика артикуляторна, акустична та аудитивна. Методи фонетичних досліджень. Поняття звукової будови мови та її компонентів. Поняття про сегментні (фраза, синтагма, фонетичне слово, склад, звук) і суперсегментні фонетичні одиниці (наголос, інтонація)

Тема 1.2 Проблема визначення фонем. Диференціальні ознаки фонем. Фонема та її реалізації. Нейтралізація та архіфонема. Функції фонем. Система опозицій фонем. Органи артикуляції/ активні і пасивні/ і їх функціонування. Артикуляторна класифікація звуків мови. Артикуляційна база іспанської мови.

Тема 1.3 Орфоєпія і орфографія. Поняття про орфоєпічну норму взагалі та про орфоєпічну норму іспанської мови зокрема. Стилї вимови.

Фонетична та фонологічна транскрипція.

Тема 1.4 Фізичні якості звука. Фонетична різниця голосних і приголосних. Голосні фонемі іспанської мови та їх класифікація. Монофтонги. Дифтонги. Трифтонги. Гіатус. Сіналефа.

Тема 1.5 Система приголосних фонем іспанської мови. Фонологічна та фонетична характеристика. Класифікація приголосних за: 1) участю шуму в голосі; 2) місцем утворення шуму; 3) способом утворення шуму; 4) відсутністю чи наявністю палаталізації. Приголосні звуки в потоці мовлення. Фонетичні процеси.

Тема 1.6 Склад як фонетична і фонологічна одиниця. Складова структура іспанського слова. Складоподіл. Типи складів. Фонетичні границі слова.

Змістовий модуль 2

Супрасегментні одиниці мовного потоку

Тема 2.1 Наголос у слові. Його фонетична природа і функції. Наголос словесний, фразовий, логічний, емоційний. Акцентні типи слів.

Тема 2.2 Наголос та інтонація. Поняття інтонації, її компонентів і функцій. Мелодика, ритм, інтенсивність, темп і тембр мовлення. Інтонація і смисл висловлювання. Висхідна і низхідна інтонація.. Інтонація розповідного речення. Оклична інтонація. Інтонація спонування. Інтонація емоційної і не емоційної вимови. Фонетичні засоби передачі емоції. Ритмічна організація тексту.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Очна форма			
	усього	у тому числі		
		лек-ції	прак-тичні	самостійна робота
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1 Сегментні одиниці мовного потоку.				
Тема 1.1. Предмет і завдання фонетики. Розділи фонетики. Фонетика і фонологія. Поняття про сегментні і суперсегментні фонетичні одиниці.	10	2	2	6
Тема 1.2. Проблема визначення	11	2	2	7

фонем. Артикуляторна класифікація звуків мови.				
Тема 1.3. Орфоепія і орфографія. Транскрипція фонетична і фонологічна.	10	2	2	6
Тема 1.4. Голосні фонем іспанської мови та їх класифікація.	11	2	2	7
Тема 1.5. Система приголосних фонем іспанської мови. Фонетичні процеси.	13	4	2	7
Тема 1.6. Склад як фонетична і фонологічна одиниця.	11	2	2	7
Разом за змістовим модулем 1	66	14	12	40
Змістовий модуль 2 Супрасегментні одиниці мовного потоку				
Тема 2.1. Наголос у слові. Його фонетична природа і функції.	11	2	2	7
Тема 2.2. Наголос та інтонація. Поняття інтонації, її компонентів і функцій.	13	4	2	7
Разом за змістовим модулем 2	24	6	4	14
Усього годин	90	20	16	54

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття навчальним планом не передбачені.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Вид завдання	Кількість годин
1.	Тема 1.1. Предмет і завдання фонетики. Розділи фонетики. Фонетика і фонологія. Фонетика артикуляторна, акустична та аудитивна. Методи фонетичних досліджень. Поняття звукової будови мови та її компонентів. Поняття про сегментні (фраза, синтагма, фонетичне слово, склад, звук) і суперсегментні фонетичні одиниці (наголос, інтонація)	Доповідь	2
2.	Тема 1.2. Проблема визначення фонем.	Вправа на	2

	Диференціальні ознаки фонем. Фонема та її реалізації. Нейтралізація та архіфонема. Функції фонем. Система опозицій фонем.	визначення фонологічних опозицій в системі іспанської мови	
3.	Тема 1.3. Орфоепія і орфографія. Поняття про орфоепічну норму взагалі та про орфоепічну норму іспанської мови зокрема. Стилї вимови. Транскрипція фонетична і фонологічна.	Доповідь. Вправа на транскрибування тексту.	2
4	Тема 1.4. Голосні фонери іспанської мови та їх класифікація. Монофтонги. Поєднання голосних звуків. Дифтонги. Трифтонги. Гіатус. Синалефа.	Вправа на визначення типів сполучень голосних звуків Вправа на визначення типів фонетичних взаємодій.	2
5	Тема 1.5. Фонологічна та фонетична характеристика приголосних. Класифікація приголосних за: 1) участю шуму в голосі ; 2) місцем утворення шуму; 3) способом утворення шуму; 4) відсутністю чи наявністю палаталізації. Приголосні звуки у потоці мовлення.	Вправа на транскрибування тексту. Вправа на фонетичний аналіз слова. Вправа на визначення типів фонетичних взаємодій.	3
6	Тема 1.6. Склад як фонетична і фонологічна одиниця. Складова структура іспанського слова. Складоподіл. Типи складів. Фонетичні границі слова.	Доповідь. Вправа на складоподіл.	1
7	Тема 2.1. Наголос у слові. Його фонетична природа і функції. Словесний, фразовий, логічний, емпатичний наголос. Акцентні типи слів. Наголошені та ненаголошені слова іспанської мови.	Вправа на визначення акцентних типів слів. Вправа на визначення типів	1

		наголосу.	
8	Тема 2.2. Наголос та інтонація. Поняття інтонації, її компонентів і функцій. Мелодика, ритм, інтенсивність, темп і тембр мовлення. Інтонація і смисл висловлювання. Висхідна і низхідна інтонація. Інтонація розповідного речення. Оклична інтонація. Інтонація спонування. Інтонація емоційної і не емоційної вимови. Фонетичні засоби передачі емоції. Ритмічна організація тексту.	Доповідь. Вправа на визначення типів інтонації	3
	Разом		16

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття навчальним планом не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Вид завдання	Кількість годин
1.	Поняття звукової будови мови та її компонентів. Поняття про сегментні (фраза, синтагма, фонетичне слово, склад, звук) і суперсегментні фонетичні одиниці (наголос, інтонація) (Тема 1.1)	Складання конспекту за темою.	6
2.	Органи мовлення/ активні і пасивні/ та їх функціонування. Артикуляторна класифікація звуків мови. Артикуляційна база іспанської мови. (Тема 1.2)	Складання конспекту за темою.	7
3.	Орфоепія і орфографія. Поняття про орфоепічну норму взагалі та про орфоепічну норму іспанської мови зокрема. Основні особливості вимови стран Латинської Америки. Стили вимови. Фонетична і фонологічна транскрипція. (Тема 1.3)	Складання конспекту за темою. Вправа на транскрибування тексту	6
4.	Голосні фонемі іспанської мови та їх класифікація. Монофтонги. Поєднання голосних звуків. Дифтонги: висхідні, низхідні. Трифтонги. Гіатус. Синалефа.	Складання конспекту за темою. Вправа на визначення типів змін звуків у	7

	(Тема 1.4)	потоці мовлення	
5.	Система приголосних фонем іспанської мови. Фонологічна та фонетична характеристика. Фонологічні опозиції. Приголосні звуки у потоці мовлення. Фонетичні процеси. (Тема 1.5)	Складання конспекту за темою. Вправа на фонетичний аналіз слова. Вправа на визначення типів змін звуків у потоці мовлення.	8
6.	Склад як фонетична і фонологічна одиниця. Складова структура іспанського слова. Складоподіл. Типи складів. Фонетичні границі слова. (Тема 1.6)	Складання конспекту за темою. Вправа на складоподіл.	6
7.	Словесний, фразовий, логічний, емпатичний наголос. Акцентні типи слів. Наголошені та ненаголошені слова іспанської мови. (Тема 2.1)	Складання конспекту за темою. Вправа на визначення акцентних типів слів.	6
8.	Висхідна і низхідна інтонація. Інтонація розповідного речення. Оклична інтонація. Інтонація спонукання. Інтонація емпатичної і не емпатичної вимови. Фонетичні засоби передачі емфаз. Ритмічна організація тексту. (Тема 2.2)	Складання конспекту за темою. Вправа на визначення типів інтонації. Написання реферату	8
	Разом		54

9. Методи навчання

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- словесні методи: розповідь, лекція, пояснення, бесіда, дискусія;
- методи формування умінь та навичок: виконання тренувальних вправ, складання опорних конспектів.

10. Форми контролю і методи оцінювання

Поточний: усне опитування підчас практичних занять; оцінювання доповідей.

Підсумковий: іспит (усний).

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів

Оцінка за національною шкалою	100 бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
		Здобувач освіти	
Відмінно	90-100	У повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; володіє термінологією; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	Виконує всі завдання передбачені навчальною програмою; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
Добре	75-89	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; володіє термінологією; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає несуттєві неточності	Самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; відповідає на поставлені питання, наводить приклади, але допускає незначні помилки, які може виправити самостійно
Задовільно	60-74	Недостатньо володіє навчальним матеріалом: принципові моменти розкриває, але не вміє самостійно викласти зміст деяких питань програми, знає базові категорії та основні поняття матеріалу, але має труднощі при встановленні причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.	Виконує не всі завдання, не завжди дає чітку відповідь на запитання, не завжди може навести приклади для аргументації
Незадовільно з можливістю повторного складання	35-60	Володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити	Виконує частину завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички:

		узагальнення, висновки; під час відповіді допускає суттєві помилки, які не може усунути самотіно.	
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	0-34	Не засвоїв навчальний матеріал у межах програми	Виконує лише елементи завдання, погребує постійної допомоги викладача

11. Питання для підсумкового контролю

1. ¿Qué es el signo lingüístico? ¿Qué es el significado y el significante del signo lingüístico?
2. ¿Cuáles son los tipos de signos lingüísticos?
3. ¿Qué estudia la fonología y la fonética?
4. ¿Cuales son las ramas de la fonética?
5. ¿Cuál es la unidad mínima de la fonética?
6. ¿Qué es un fonema?
7. ¿Cuáles son las características y las funciones de los fonemas?
8. ¿Qué son los rasgos distintivos de un fonema? ¿Qué variantes puede poseer un fonema?
9. ¿Cuándo se produce la neutralización de una oposición fonológica?
10. ¿Qué es un archifonema?
11. ¿Cuáles son los criterios de la clasificación de los sonidos?
12. ¿Cómo se clasifican los sonidos desde el punto de vista de su articulación?
13. La transcripción fonológica y la transcripción fonética.
14. ¿Qué son los segmentos y los suprasegmentos?
15. ¿Qué es la norma ortoépica? ¿En qué consiste el problema de la norma ortoépica española?
16. ¿Cuáles son los fonemas vocálicos del español? ¿Cuándo se producen sus alófonos nasales?
17. ¿Cómo se clasifican las vocales?
18. ¿Qué se considera un diptongo y un triptongo en español?
19. ¿Qué vocales forman nucleo silábico? ¿Qué es una semivocal y una semiconsonante?
20. ¿Cómo se clasifican las consonantes españolas?
21. ¿Cuáles son los fonemas oclusivos y sus realizaciones?
22. ¿Cómo se caracterizan los fonemas fricativos y semiocclusivos?
23. ¿Cuál es la naturaleza de las consonantes líquidas?
24. ¿Cuáles son los tipos de enlaces fonéticos?
25. ¿Qué es una sílaba? ¿Cuál es su estructura fonética?
26. ¿Cuáles son las reglas de la división silábica en español?
27. ¿Cómo se define el acento?
28. ¿Qué palabras son acentuadas/inacentuadas?

29. ¿Qué es la entonación? ¿Cuál es su función?
 30. ¿Cuáles son los tipos de entonación?

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № _1_ (приклад):

1. Las características y las funciones de los fonemas.
2. La estructura fonética de la sílaba.
3. Los tipos de entonación.
4. Transcriba un fragmento del texto dado.

Затверджено на засіданні кафедри іспанської філології
 протокол № __ 1__ від “ ” р.

Ст. викладач Вещицька В.О.._____

Зав. каф. іспанської філології доц. Гринько Л.В._____

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточний контроль						Підсумковий контроль (іспит)		Сума балів	
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					
T1	T 2	T 3	T 4	T 5	T6	T1	T2	100	100
100	100	100	100	100	100	100	100		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
85-89	B	добре
75-84	C	
70-74	D	задовільно
60-69	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення.

1. Робоча програма навчальної дисципліни "Теоретична фонетика основної іноземної мови". Одеса: ОНУ, 2023. - 14 с.
2. Силабус навчальної дисципліни "Теоретична фонетика основної іноземної мови".

14. Рекомендована література

Основна

1. Alba, Orlando. Manual de fonética hispánica. – Disponible en: <https://scholarsarchive.byu.edu/books/9/>
2. Martínez Celdrán, Eugenio. Fernández Planas, Ana María. Manual de fonética española. Articulaciones y sonidos del español. Barcelona, Ariel, 2013. 256 p. Disponible en: <https://www.planetadelibros.com/libro-manual-de-fonetica-espanola/112308>

Додаткова

1. Селіванова О.О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2010. 844 с.
1. Boquete Martín, Gabino. Fonética y prosodia: la entonación en español. – Режим доступу: <https://es.slideshare.net/Gabinoboquete/fonetica>.
2. Iribarren, Mary C. Fonética y fonología españolas. Madrid: Ed. Síntesis, 2005. 335 p.

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека Одеського національного університету імені І.І Мечникова. <http://lib.onu.edu.ua>
2. Docsity. <https://www.docsity.com/es/materias/fonetica-y-fonologia-espanolas/>